EESTI PANGA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 31. detsembril 2016 lõppenud majandusaasta kohta

EESTI PANGA FINANTSSEISUNDI ÜLEVAADE

Kapital ja reservid

Eesti Panga kapital ulatus 2016. aasta 31. detsembri seisuga 437 miljoni euroni. Üksikasjalik teave Eesti Panga kapitali kohta on esitatud bilansi lisas kirjel 29 „Kapital ja reservid".

Eraldis valuuta-, intressi-, krediidi- ja kullahinnariski katteks

Võttes arvesse riskihinnanguid, suurendas Eesti Pank eraldise suurust valuuta-, intressi-, krediidi- ja kullahinnariski katteks. Eraldise suurust ja jätkuvat vajalikkust hinnatakse igal aastal, võttes arvesse mitmeid tegureid. Riskihinnang põhineb riski kandvate varade riskiväärtuste arvutustel, mis omakorda arvestab riski kandvate varade hulka, jooksva majandusaasta vältel realiseerunud riskide ulatust ning eelolevaks aastaks prognoositavat tulemust. 2015. aasta 31. detsembri seisuga ulatus valuuta-, intressi-, krediidi- ja kullahinnariski katteks ettenähtud eraldis 30 miljoni euroni. Pank kandis 2016. aastal eraldisse 7,5 miljonit eurot. Selle tulemusel suurenes riskieraldis 37,5 miljoni euroni. Vaata ka bilansi lisa kirje 27 „Eraldised".

Eraldis Eesti krooni vahetuskohustuse täitmiseks

Suure tõenäosusega tulevikus kõike emiteeritud kroone eurodeks ei vahetata, kuna osa neist on hävinenud, osa aga jäetud mälestuseks. Seetõttu kanti 2016. aastal bilansist ringlusse lastud Eesti krooni sularaha vahetuskohustus summas 45,1 miljonit eurot tuludesse ning moodustati sihtotstarbeline eraldis summas 29,6 miljonit eurot. Eraldise arvelt rahastatakse tulevikus tehtavaid kroonide vahetusi eurode vastu. Eesti krooni sularaha vahetuskohustuse tuludesse kandmise netomõju kasumile oli 15,5 miljonit eurot.

Ümberhindluskontod

Kulla, valuuta ja väärtpaberitega seotud realiseerimata kasumit ei kajastata tulude ja kulude aruandes tuluna ning see kantakse otse ümberhindluskontodele Eesti Panga bilansi kohustuste poolel. Neil kontodel olevaid varasid saab kasutada hindade ja/või vahetuskursside edasise ebasoodsa arengu mõju absorbeerimiseks. Seega saab selliste finantspuhvrite abil tugevdada panga võimet alusriskidele vastu panna. Kulla, valuuta ja väärtpaberite ümberhindluskontode kogusumma oli 2016. aasta detsembri lõpu seisuga 19 miljonit eurot (2015. aastal 10,5 miljonit eurot). Vaata lähemalt arvestuspõhimõtteid käsitlev lisa ning bilansi lisa kirje 28 „Ümberhindluskontod".

2016. aasta finantstulemus

2016. aastal oli Eesti Panga puhaskasum 31,4 miljonit eurot (2015. aastal 30,1 miljonit eurot).

2016. aastal suurenes puhas intressitulu 16,8 miljoni euroni (2015. aastal 14,9 miljonit eurot). Suur osa 2016. aasta investeerimistulust tuli aktsiaportfellist ja ka võlakirjaportfell oli kokkuvõttes positiivse tootlusega. Aktsiahindade tõusule aitas kaasa majandusaktiivsuse

paranemine arenenud riikides, eelkõige USAs. Lisaks tugevnes aasta jooksul dollar euro vastu, mis suurendas aktsiatelt saadavat tulu veelgi. Võlakirjaportfellide tulemust mõjutas euroala varaostuprogramm, mille tulemusel euroala riikide võlakirjade hinnad kasvasid. Teiste riikide (USA, Kanada, Austraalia ja Suurbritannia) valitsusvõlakirjadest saadud tulu oli nullilähedane.

Netotulemis eurosüsteemi tehingutelt saadi lisaks rahapoliitiliste võlakirjaportfellide tootlusele tulu krediidiasutuste ülereservidest, samuti suurendas tulu eurosüsteemi monetaartulu jaotus summas 11 miljonit eurot ning Euroopa Keskpanga kasumi jaotus summas 3,4 miljonit eurot.

Tuludesse kanti ringlusse lastud Eesti krooni sularaha vahetuskohustus summas 45,1 miljonit eurot ning moodustati sihtotstarbeline eraldis summas 29,6 miljonit eurot. Lisaks kanti tuludesse eelnevatel perioodidel müüdud Eesti krooni meenemüntide ja euro meenemüntide vahetuskohustus summas 1,1 miljonit eurot. Tegemist oli arvestuspõhimõtete muudatusega. Selle täpsem selgitus on tulude-kulude aruande lisas kirjel 35 “Muud tulud ja kulud”.

Eesti Panga halduskulu kokku (sh amortisatsioon) suurenes 17 miljonilt eurolt 2015. aastal 17,7 miljoni euroni 2016. aastal. Suuremad kulutused tehti töötasudele, info- ja kommunikatsiooni-tehnoloogiale ning sularaha tootmisele.

JUHATUSE KINNITUS 31. DETSEMBRIL 2016 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE

Juhatus deklareerib oma vastutust Eesti Panga 31. detsembril 2016 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruande koostamise eest.

Eesti Panga raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) ja Euroopa Keskpanga (EKP) põhikirja artikli 26.4 alusel kehtestatud eeskirjade kohaselt.[21] Osades, mida EKP suunised ei reguleeri, on lähtutud Eesti hea raamatupidamistava nõuetest. Raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt Eesti Panga vara, kohustusi, kapitali ning majandustegevuse tulemust.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine eelmises lõigus kirjeldatud nõuete kohaselt eeldab juhatuselt hinnanguid, mis mõjutavad Eesti Panga varasid ja kohustusi aruande kuupäeva seisuga ning tulusid ja kulusid aruandeperioodil. Need hinnangud põhinevad kättesaadaval infol Eesti Panga seisundi ning kavatsuste ja riskide kohta raamatupidamise aastaaruande koostamispäeva seisuga. Raamatupidamise aastaaruandes kajastatud majandustehingute lõplikud tulemused võivad erineda juhatuse antud hinnangutest.

Raamatupidamise aastaaruandele on XX. märtsil 2017 alla kirjutanud kõik sellel päeval juhatusse kuulunud liikmed.

Ardo Hansson Eesti Panga president, juhatuse esimees

Ülo Kaasik Eesti Panga asepresident, juhatuse liige

Madis Müller Eesti Panga asepresident, juhatuse liige

21 EKP 3. novembri 2016. aasta suunis (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis (uuesti sõnastatud), (ELT L 347, 20.12.2016, lk.3).

BILANSS SEISUGA 31. DETSEMBER 2016 JA 2015

tuhat eurot

	Kirje	31.12.2016	31.12.2015
VARAD			
Kuld ja nõuded kullas	**1**	9 059	8 029
Nõuded välisvääringus euroalaväliste residentide vastu		323 076	371 690
Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu	**2**	94 642	97 051
Pankade saldod, väärtpaberiinvesteeringud ja muud välisvarad	**3**	228 434	274 639
Nõuded välisvääringus euroala residentide vastu	**4**	102 104	83 391
Nõuded eurodes euroalaväliste residentide vastu	**5**	11 949	1 451
Rahapoliitiliste operatsioonidega seotud laenud eurodes euroala krediidiasutustele	**6**	86 000	75 000
Muud nõuded eurodes euroala krediidiasutuste vastu	**7**	4 873	2 203
Euroala residentide väärtpaberid eurodes		3 398 564	1 495 315
Rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid	**8**	3 339 318	1 384 577
Muud väärtpaberid	**9**	59 246	110 738
Eurosüsteemisisesed nõuded		2 757 818	4 646 766
Kapitaliosalus Euroopa Keskpangas	**10**	88 853	88 853
Välisvaluutareservide ülekandmisega samaväärsed nõuded	**11**	111 730	111 730
Netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis	**12**	1 619 515	1 671 822
Muud eurosüsteemisisesed nõuded (neto)	**13**	937 720	2 774 361
Muud varad		67 485	53 813
Materiaalne põhivara	**14**	17 304	18 097
Muud finantsvarad	**15**	234	234
Bilansiväliste instrumentide ümberhindlusest tulenevad erinevused	**16**	91	613
Viitlaekumised ja ettemakstud kulud	**17**	32 629	20 256
Mitmesugused muud varad	**18**	17 227	14 613
VARAD KOKKU		**6 760 928**	**6 737 658**

Selgitused lk 60–85 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

tuhat eurot

	Kirje	31.12.2016	31.12.2015
KOHUSTUSED			
Ringluses olevad pangatähed	**19**	2 838 064	2 730 241
Rahapoliitiliste operatsioonidega seotud kohustused eurodes euroala krediidiasutuste vastu		3 192 216	3 331 414
Arvelduskontod (sh kohustusliku reservi katmiseks)	**20**	3 192 216	3 331 414
Kohustused eurodes teiste euroala residentide vastu	**21**	18 207	11 954
Valitsussektor		7 117	0
Muud kohustused		11 090	11 954
Kohustused eurodes euroalaväliste residentide vastu	**22**	5 207	20
Kohustused välisvääringus euroalaväliste residentide vastu	**23**	15 758	0
Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute (SDR) vastaskirje	**24**	78 981	78 869
Muud kohustused		58 036	100 238
Bilansiväliste instrumentide ümberhindlusest tulenevad erinevused	**16**	7 553	7 470
Viitvõlad ja ettemakstud tulud	**25**	5 202	3 757
Mitmesugused muud kohustused	**26**	45 281	89 011
Eraldised	**27**	67 122	30 000
Ümberhindluskontod	**28**	19 039	10 500
Kapital ja reservid	**29**	436 895	414 314
Kapital		222 581	200 000
Reservid		214 314	214 314
Aruandeaasta kasum		31 403	30 108
KOHUSTUSED KOKKU		**6 760 928**	**6 737 658**

Selgitused lk 60–85 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

2016. JA 2015. AASTA TULUDE-KULUDE ARUANNE

tuhat eurot

	Kirje	2016	2015
Intressitulu		45 686	42 659
Intressikulu		-28 916	-27 793
Puhas intressitulu	**30**	**16 770**	**14 866**
Realiseeritud kasum finantstehingutest		10 278	24 546
Finantsvarade allahindlused		-2 809	-3 362
Eraldised valuutakursi-, intressimäära- ja krediidiriski katmiseks		-7 500	-4 000
Finantstehingute, allahindluste ja riskieraldiste puhastulem	**31**	**-31**	**17 184**
Tulu tehingutasudest ja muudest tasudest		106	117
Kulu tehingutasudest ja muudest tasudest		-60	-125
Puhastulu tehingutasudest ja muudest tasudest	**32**	**46**	**-8**
Tulu aktsiatelt ja osalustelt	**33**	**3 488**	**2 852**
Rahatulu puhastulem	**34**	**10 951**	**11 183**
Muud tulud		47 533	1 055
Muud kulud		-29 622	0
Muud tulud ja kulud	**35**	**17 911**	**1 055**
Puhastulu kokku		**49 135**	**47 132**
Personalikulu	**36**	-9 090	-8 635
Halduskulu	**37**	-5 090	-4 886
Materiaalse põhivara kulum	**14**	-1 860	-2 069
Pangatähtede tootmise teenused	**38**	-430	-518
Muud põhitegevuskulud	**39**	-1 262	-916
Põhitegevuskulud		**-17 732**	**-17 024**
Aruandeaasta kasum		**31 403**	**30 108**

Selgitused lk 60–85 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

EESTI PANGA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Üldpõhimõtted

Eesti Panga (edaspidi „pank") raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artikli 26.4 alusel kehtestatud eeskirjade kohaselt.[22] Osades, mida EKP suunised ei reguleeri, on lähtutud Eesti hea raamatupidamistava nõuetest.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine eeldab juhatuselt hinnanguid Eesti Panga varasid ja kohustusi ning aruandeperioodi tulusid ja kulusid mõjutavate asjaolude kohta bilansikuupäeva seisuga. Need hinnangud põhinevad raamatupidamise aastaaruande koostamispäeva seisuga kättesaadaval teabel Eesti Panga seisundi ning kavatsuste ja riskide kohta.

Eesti Pank ei koosta rahavoogude aruannet, kuna Eesti Panga kui keskpanga rolli arvestades ei pakuks rahavoogude aruande avaldamine finantsaruande lugejatele olulist asjakohast teavet.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes, kui puudub viide mõnele teisele ühikule.

Bilansikirjed on rühmitatud selliselt, et oleks tagatud bilansikirjete jaotus residentsuse (euroala, mitteeuroala) ja valuuta (euro, muud valuutad) järgi. Eraldi ridadel tuuakse välja rahapoliitikaga seotud nõuded ja kohustused.

Majandustehingud on kirjendatud soetusmaksumuses nende toimumishetkel, välja arvatud juhtudel, mida on lähemalt selgitatud järgnevates arvestuspõhimõtetes.

Varad ja kohustused

Varad ja kohustused kajastatakse bilansis, kui on tõenäoline, et pank saab varast või kohustusest tulevikus majanduslikku kasu või kahju; peaaegu kõik varade ja kohustustega seotud riskid ning õigused on üle võetud; vara või kohustuse väärtust ja sellest tekkivat tulu või kulu saab usaldusväärselt mõõta.

Finantsvarad ja kohustused

Finantsvarad hõlmavad raha, lepingulist õigust saada teiselt poolelt raha või muud finantsvara, ja lepingulist õigust vahetada teise poolega finantsvara eelduslikult kasulikel tingimustel. Finantskohustused hõlmavad lepingulist kohustust tasuda teisele poolele raha või muu finantsvaraga või vahetada teise poolega finantsvara eelduslikult kahjulikel tingimustel.

Finantsvara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis on selle finantsvara eest makstud tasu õiglane väärtus. Finantskohustus võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis on selle eest saadud tasu õiglane väärtus. Finantsvara ja -kohustust arvestatakse edaspidi selle tüübist tulenevalt turuväärtuses, soetusmaksumuses või korrigeeritud soetusmaksumuses. Turuväärtuse all mõistetakse summat, mille eest informeeritud, mitteseotud ning huvitatud pooled vahetavad varasid või arveldavad kohustusi. Turuväärtuses kajastatavat finantsvara hinnatakse ümber igal bilansipäeval.

22 EKP 3. novembri 2016. aasta suunis (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis (uuesti sõnastatud), (ELT L 347, 20.12.2016, lk.3).

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatav finantsvara hinnatakse alla, kui on tõenäoline, et selle kaetav väärtus on väiksem bilansilisest väärtusest. Olulise finantsvara väärtuse langust hinnatakse iga objekti puhul eraldi. Väärtuse langust hinnatakse kogumina niisuguse finantsvara puhul, mis ei ole individuaalselt oluline ja mille korral ei ole otseselt teada, et selle väärtus on langenud. Finantsvara allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi tulude-kulude aruandes kuluna.

Välisvääringus toimunud tehingute kajastamine

Välisvääringus nomineeritud finantsinstrumentidega tehtud tehingud (v.a väärtpaberitehingud) kajastatakse tehingupäeval bilansivälistel kontodel. Arvelduspäeval pööratakse bilansivälised kanded ümber ja tehingud kajastatakse bilansis. Välisvaluuta ost ja müük mõjutavad välisvaluuta netopositsiooni tehingupäeval ning realiseeritud müügitulem arvutatakse samuti tehingupäeval. Välisvääringus nomineeritud finantsinstrumentidelt kogunenud intress ning üle- või alakurss arvutatakse ja kirjendatakse iga päev. Need summad mõjutavad iga päev ka välisvaluuta positsiooni.

Välisvääringus nomineeritud varad ja kohustused konverteeritakse eurodeks bilansipäeval kehtiva Euroopa Keskpanga vahetuskursi alusel. Tulud ja kulud konverteeritakse tehingu kajastamise päeval kehtiva Euroopa Keskpanga vahetuskursi alusel. Bilansiliste ja bilansiväliste instrumentide ning välisvaluutavarade ja -kohustuste ümberhindlus toimub vääringute kaupa.

Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) arvestusühik (SDR) määratakse valuutakorvi alusel. Eesti Pangale kuuluvate IMFi arvestusühikute ümberhindamiseks arvutati SDRi väärtus viie vääringu (USA dollar, euro, Jaapani jeen, Suurbritannia nael ja alates 1. oktoobrist 2016 Hiina renminbi) vahetuskursside kaalutud summana eurosse seisuga 30. detsember 2016.

2016. ja 2015. aasta 31. detsembril kasutati järgmisi valuutakursse:

	31.12.2016	31.12.2015
USD	1.0541	1.0887
GBP	0.85618	0.73395
JPY	123.4	131.07
CNY	7.3202	-
SDR	0.78456	0.78567

Kuld

Kulla väärtust hinnatakse aasta lõpu turuhinna alusel, eristamata hinna ja valuuta ümberhindluse erinevusi. 31. detsembril 2016 lõppenud aastal hinnati kulla väärtust sama aasta 30. detsembril kehtinud euro ja USA dollari vahetuskursi põhjal arvutatud kullauntsi eurohinna alusel.

Väärtpaberid

Rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavad väärtpaberid

Rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavaid väärtpabereid kajastatakse amortiseeritud soetusmaksumuses, mida väärtuse languse korral korrigeeritakse.

Muud väärtpaberid

Turukõlblikke väärtpabereid (v.a rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavad väärtpaberid) ja muid samalaadseid varasid hinnatakse konkreetsete väärtpaberite kaupa bilansipäeval kehtinud

keskmiste turuhindade või asjakohase tulukõvera alusel. 31. detsembril 2016 lõppenud aasta puhul kasutati sama aasta 30. detsembril kehtinud keskmisi turuhindu.

Tulude kajastamine

Tulud ja kulud on kajastatud tulude-kulude aruandes arvestusperioodi jooksul tekkepõhiselt, sõltumata raha laekumisest või tasumisest. Välisvaluuta, kulla ja väärtpaberite müügist saadud realiseeritud kasum ja kahjum kajastuvad tulude-kulude aruandes. Need arvutatakse vastava vara keskmise hinna alusel.

Realiseerimata kasumit ei kajastata tulude-kulude aruandes, vaid bilansis real „Ümberhindluskontod".

Realiseerimata kahjum kajastatakse aasta lõpu seisuga tulude-kulude aruandes real „Finantsvarade allahindlused", kui see ületab vastaval ümberhindluskontol kajastatud eelnevate perioodide ümberhindluskasumit. Ühe valuuta-, väärtpaberi- ja kullapositsiooni realiseerimata kahjumit ei tasaarvestata teise valuuta-, väärtpaberi- ega kullapositsiooni realiseerimata kasumiga. Kui mis tahes valuuta-, väärtpaberi- või kullapositsiooni puhul tuvastatakse aasta lõpus realiseerimata kahjum, vähendatakse selle keskmist hinda, et see vastaks aasta lõpu vahetuskursile või turuhinnale.

Ostetud väärtpaberite üle- ja alakursid kajastatakse osana intressitulust ning amortiseeritakse igapäevaselt väärtpaberi eluea lõpuni.

Euroopa keskpankade süsteemi raamatupidamise ja rahatulu komitee 2016. aasta aprilli kokkuleppe alusel esitatakse rahapoliitiliste operatsioonide intressitulud ja -kulud netona bilansi(alam-)kirjete kaupa. See muudatus ei mõjuta 2015. aasta puhaskasumit. Selle tulemusena on käesolevas tulude-kulude aruandes võrreldava 2015. aasta intressitulu ja -kulu andmeid korrigeeritud järgmiselt:

tuhat eurot

	Esialgne 2015	**Korrigeerimine**	**Korrigeeritud 2015**
Intressitulu	49 844	-7 185	42 659
Intressikulu	-34 978	7 185	-27 793
Puhas intressitulu	**14 866**	**0**	**14 866**

tuhat eurot

	Esialgne 2015	**Korrigeerimine**	**Korrigeeritud 2015**
Eurosüsteemi-sisesed intressitulud	20 273	-7 185	13 088
Rahapoliitika eesmärgil hoitavad võlakirjad	0	9 141	9 141
Rahapoliitilised operatsioonid	18 921	-16 326	2 595
TARGET2	733	0	733
Pangatähtede jaotamine eurosüsteemis	571	0	571
Välisvaluutareservide ülekandmine	48	0	48
Eurosüsteemi-sisesed intressikulud	-7 185	7 185	0
Rahapoliitilised operatsioonid	-7 108	7 108	0
Kohustuslikud reservid	-77	77	0

Pöördtehingud

Repotehingud ehk väärtpaberite müügi- ja tagasiostutehingud on kajastatud väärtpaberite tagatisel võetud laenuna, st väärtpaberid kajastatakse bilansis varana ning tagasiostusumma kohustusena.

Pöördrepotehingud ehk väärtpaberite ostu- ja tagasimüügitehingud on kajastatud väärtpaberite tagatisel antud laenuna. Pöördrepotehingute tagatiseks olevaid väärtpabereid ei kajastata panga bilansis.

Investeeringud aktsiatesse

Investeeringud aktsiatesse on kajastatud turuväärtuses, kui seda saab usaldusväärselt hinnata. Aktsiate turuväärtust ei saa usaldusväärselt hinnata, kui aktsiatega aktiivselt ei kaubelda ning puuduvad nende väärtuse usaldusväärse hindamise alternatiivsed meetodid. Kõnealusel juhul kajastatakse aktsiad soetusmaksumuses, mida väärtuse languse korral korrigeeritakse. Aktsiate müügitulu ja -kulu on kirjendatud tulude-kulude aruandes pärast seda, kui kõik müügitingimused on täidetud. Dividenditulu on kajastatud perioodi tuluna.

Põhivara

Põhivaraks peetakse varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 3200 eurost. Põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja muudest põhivara kasutuselevõtuga otseselt seotud väljaminekutest. Põhivarana on bilansis kajastatud maa, hooned, hoonete tehnosüsteemid, infotehnoloogia riistvara, tarkvara ja muu pikaajalise kasutuseaga vara. Samuti kajastatakse põhivara hulgas ettemaksed põhivara eest.

Maa ja kunsti- ning kultuurivara soetusmaksumust ei amortiseerita. Lähtudes varade eeldatavast kasutuseast, arvestatakse ülejäänud põhivaralt kulumit lineaarsel meetodil allpool esitatud kulumimäärade kohaselt.

	2016
Hooned ja ehitised	3%
Hoonete tehnosüsteemid	10%
Riistvara	20%
Tarkvara, mootorsõidukid	15–50%
Muu põhivara	7–20%

Tarkvara kulumimäärade eristamise vajadus tuleneb kõrge soetusmaksumuse ja erineva kasuliku tööeaga rakendustarkvara kasutuselevõtust.

Hilisemad väljaminekud materiaalse põhivara objektile kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et pank saab tulevikus varaobjektiga seotud majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Jooksvad hooldus- ja remonditööd kajastatakse perioodikuluna.

Eraldised valuutakursi-, intressimäära-, krediidi- ja kullahinna riski katmiseks

Keskpanga tegevuse olemust arvestades võib pank moodustada bilansis eraldise valuutakursi, intressimäära-, krediidi- ja kullahinna riski katmiseks. Panga juhatus otsustab eraldise suuruse ja kasutamise panga riskipositsiooni põhjendatud hinnangu alusel.

Finantsinspektsiooniga seotud nõuded ja kohustused

Eesti Panga bilansis on nõue finantsinspektsiooni vastu seoses Eesti Panga osutatud teenustega ja käibevara hankimisega ning kohustus seoses finantsinspektsiooni arvelduskontoga Eesti Pangas.

Bilansivälised instrumendid

Välisvaluutainstrumendid, st välisvaluuta forvardtehingud, valuutavahetustehingute forvardosad ja muud välisvaluutainstrumendid, mis hõlmavad ühe valuuta vahetamist teise vastu tulevasel kuupäeval, arvatakse kursivahest tuleneva kasumi ja kahjumi arvutamisel välisvaluuta netopositsiooni hulka.

Intressimäära instrumendid hinnatakse ümber konkreetsete instrumentide põhiselt. Intressimäära futuurlepingute marginaalide igapäevased muutused kajastatakse tulude-kulude aruandes. Optsioontehinguid ja intressimäära vahetuslepinguid hinnatakse üldtunnustatud meetodite kohaselt, kasutades kättesaadavaid turuhindu ja -kursse ning diskontotegureid alates arvelduspäevast kuni hindamispäevani.

Tingimuslikud kohustused

Tingimuslike kohustustena avalikustatakse aastaaruande lisades lubadused, garantiid ja muud kohustused, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kuid mille realiseerumise tõenäosus on panga juhtkonna hinnangul väiksem kui mitterealiseerumise tõenäosus.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Varade ja kohustuste positsioone korrigeeritakse sündmuste korral, mis ilmnesid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega ja/või mõjutavad oluliselt varade ja kohustuste olukorda bilansipäeval. Olulised bilansipäevajärgsed sündmused, mis ei mõjuta varade ega kohustuste olukorda bilansipäeval, avaldatakse aastaaruande lisas.

Ringluses olevad pangatähed

Europangatähti lasevad ringlusse Euroopa Keskpank ja euroala riikide keskpangad, kes koos moodustavad eurosüsteemi.[23] Ringluses olevate europangatähtede koguväärtus jaotatakse eurosüsteemi riikide keskpankade vahel iga kuu viimasel tööpäeval vastavalt pangatähtede jaotamise alusele.[24]

Euroopa Keskpangale jaotatud osa ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest on 8%. Ülejäänud 92% on jaotatud eurosüsteemi riikide keskpankadele vastavalt nende kapitaliosalusele Euroopa Keskpangas. Eesti Panga osa eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud pangatähtede koguväärtusest on avaldatud bilansi kohustuste poolel kirjel „Ringluses olevad pangatähed".

Pangatähtede jaotamise aluse kohaselt eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud europangatähtede väärtuse ja keskpankade tegelikult ringlusse lastud europangatähtede väärtuse erinevust kajastatakse eurosüsteemisiseste saldodena. Need intressi kandvad nõuded või kohustused[25] avaldatakse allkirjel „Eurosüsteemi-sisesed saldod: netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis" (vt „Eurosüsteemi-sisesed saldod" arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

23 EKP 13. detsembri 2010. aasta otsus (EKP/2010/29) europangatähtede emiteerimise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 35, 9.2.2011, lk 26).

24 Pangatähtede jaotamise alus – protsentuaalne väärtus, mis tuleneb EKP osa arvessevõtmisest europangatähtede koguväljalaskes ja kapitali märkimise aluse kohaldamisest riikide keskpankade osale selles kogusummas.

25 EKP 3. novembri 2016. aasta otsus (EKP/2016/36) eurot rahaühikuna kasutavate liikmesriikide keskpankade emissioonitulu jaotuse kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 347, 20.12.2016, lk 26).

Eurosüsteemis europangatähtede jaotamisest tulenevaid eurosüsteemi-siseseid saldosid korrigeeritakse eurosularahale ülemineku aasta[26] ja sellele järgneva viie aasta jooksul, et vältida suuri muutusi riikide keskpankade tuludes eelnevate aastatega võrreldes. Korrigeerimisel võetakse arvesse erinevust vaatlusalusel perioodil[27] eurosüsteemi riikide keskpankade ringlusse lastud pangatähtede keskmise väärtuse ja nende pangatähtede keskmise väärtuse vahel, mis neile sel perioodil EKP kapitali märkimise aluse järgi oleks jaotatud. Korrigeerimisi vähendatakse aasta-aastalt kuni eurosularaha kasutuselevõtule järgnenud kuuenda aasta esimese päevani, kui tulu pangatähtedelt jaotatakse täielikult võrdeliselt eurosüsteemi riikide keskpankade EKP kapitali sisse makstud osadega. Nendelt saldodelt saadav intressitulu ja -kulu tasaarveldatakse EKP kaudu ja avaldatakse kirjel „Puhas intressitulu".

Meenemündid

Emiteeritud meenemüntide nimiväärtust ei kajastata alates 2016. aastast enam bilansis kohustusena, kuna nende tagasiostmise tõenäosus on väga väike ning nende väärismetalli väärtus ületab nominaalväärtust. Meenemüntide müügist saadud tulu kajastatakse kasumiaruandes nende tekkimisel. Arvestuspõhimõtte muudatuse tõttu kajastati emiteeritud Eesti kroonide ja euro meenemüntide nimiväärtused tuludes ning vähendati bilansis kohustust (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 35 „Muud tulud ja kulud".

Euroopa Keskpanga kasumi vahejaotus

Euroopa Keskpanga nõukogu otsuse kohaselt tuleb EKP emissioonitulu, mis tekib 8% europangatähtede jaotamisest EKP-le, ja EKP tulu, mis tekib väärtpaberituruprogrammi (SMP), kaetud võlakirjade kolmanda ostukava (CBPP3), varaga tagatud väärtpaberite ostukava (ABSPP) ja avaliku sektori väärtpaberite ostukava (PSPP) raames ostetud väärtpaberitelt, täies ulatuses jaotada eurosüsteemi riikide keskpankadele samal majandusaastal, kui see tekib. Kui EKP nõukogu ei otsusta teisiti, jaotab EKP selle tulu järgneva aasta jaanuaris kasumi vahejaotuse käigus.[28] Jaotatakse kogu tulu, välja arvatud juhul, kui EKP aasta puhaskasum on väiksem kui saadud tulu. Jaotatavat tulu võidakse vähendada juhul, kui EKP nõukogu teeb otsuse eraldise moodustamiseks katmaks valuutakursi-, intressimäära-, krediidi- ja kullahinna riske. EKP nõukogu võib ka otsustada, et kulud, mida EKP on kandnud seoses europangatähtede emiteerimise ja käitlemisega, kaetakse ringluses olevatelt europangatähtedelt saadud tulust.

Eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud tulu avaldatakse tulude-kulude aruandes kirjel „Tulu aktsiatelt ja osalustelt".

Eurosüsteemi-sisesed saldod

Eurosüsteemi-sisesed nõuded, mis tulenevad Eesti Panga kapitaliosalusest Euroopa Keskpangas, esitatakse kirjel „Kapitaliosalus Euroopa Keskpangas".

Eurosüsteemi-sisesed saldod, mis tulenevad eurosüsteemiga liituvate riikide EKP-le üle kantud välisvaluutareservidest, nomineeritakse eurodes ja esitatakse kirjel „Välisvaluutareservide ülekandmisega samaväärsed nõuded".

Eurosüsteemis europangatähtede jaotamisest tulenevad eurosüsteemi-sisesed saldod esitatakse ühtse netovara või -kohustusena kirjel „Netonõuded/netokohustused seoses

26 Eurosularahale ülemineku aasta on aasta, kui europangatähed saavad liikmesriigis seaduslikuks maksevahendiks.

27 Vaatlusperiood on 24 kuu pikkune ajavahemik, mis algab 30 kuud enne päeva, kui europangatähed saavad vaadeldavas liikmesriigis seaduslikuks maksevahendiks. Eesti Panga puhul oli see periood juuli 2008 kuni juuni 2010.

28 EKP 15. detsembri 2014. aasta otsus (EKP/2014/57) Euroopa Keskpanga tulu vahepealse jaotamise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 53, 25.2.2015, lk 24).

europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis" (vt „Ringluses olevad pangatähed" arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

Eurosüsteemi-sisesed saldod tulenevad valdavalt Euroopa Liidus tehtavatest piiriülestest maksetest, mis arveldatakse keskpanga rahas eurodes. Enamasti algatavad neid tehinguid erasektori üksused (st krediidiasutused, ettevõtted ja üksikisikud). Tehingud töödeldakse TARGET2[29] kaudu ja nende põhjal tekivad vastastikku saldod Euroopa Liidu keskpankade TARGET2 kontodel. Saldod tasaarveldatakse ja suunatakse iga päev EKP-le, mille tulemusena jääb iga liikmesriigi keskpangale üksainus netopositsioon EKP suhtes. Euroala riikide keskpankade eurosüsteemi-sisesed nõuete ja kohustuste positsioonid EKP suhtes, mis tulenevad nende osalusest TARGET2s, ning muud eurosüsteemi-sisesed positsioonid eurodes (nt kasumi vahejaotus keskpankadele, rahatulu jaotamine) esitatakse bilansis ühtse varade või kohustuste netopositsioonina kirjetel „Muud eurosüsteemi-sisesed nõuded (neto)" või „Muud eurosüsteemi-sisesed kohustused (neto)".

29 Üleeuroopaline automatiseeritud reaalajaline brutoarvelduste kiirülekandesüsteem.

BILANSI LISA

KIRJE 1 – KULD JA NÕUDED KULLAS

Eesti Panga kullareservide väärtuse muutusest annab ülevaate alljärgnev tabel.

	31.12.2016	31.12.2015
Kuld (untsi)	8 250,171	8 250,171
Untsi turuhind (eurot)	1 098,046	973,225
Ümberhindlus (tuhat eurot)	1 871	842
Turuväärtus (tuhat eurot)	9 059	8 029

KIRJE 2 – NÕUDED RAHVUSVAHELISE VALUUTAFONDI VASTU

Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu sisaldavad IMFi arvestusühiku (SDR) kontot IMFis ja reservpositsiooni IMFis.

tuhat eurot

	31.12.2016	31.12.2015
SDRi konto IMFis	31 389	78 976
Reservpositsioon IMFis	63 253	18 075
Osalus IMFis	310 635	119 518
IMFi konto nr 1	-247 382	-101 443
Kokku	**94 642**	**97 051**

SDRi konto Rahvusvahelises Valuutafondis

IMFi igale liikmesriigile avatakse SDRi konto, mida kasutatakse laenutehingute ja mitmesuguste muude operatsioonide korral. SDRi kontol kajastatakse IMFi liikmesriikidele välisreservide toetuseks ja ülemaailmse likviidsuse suurendamiseks jagatud SDRid (vt bilansi lisa kirje 24 „Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute (SDR) vastaskirje“).

Reservpositsioon Rahvusvahelises Valuutafondis

Eesti Pank esindab Eesti Vabariiki Rahvusvahelises Valuutafondis. IMFi igale liikmesriigile on kehtestatud kvoot, mis määrab tema osaluse (liikmemaksu) suuruse ja hääleõiguse IMFis. Rahvusvahelise Valuutafondi liikmeks olek on kajastatud varades ja võrdub liikmesriigi kvoodiga.

10. veebruaril 2016 kandis Eesti Pank IMFile üle 47 005 407 eurot, et omandada 37 425 000 SDRi, mis moodustab 25% Eesti Vabariigi kvoodi suurendamisest. Samuti krediteeris Eesti Pank Rahvusvahelise Valuutafondi kontot nr 1 Eesti Pangas 141 016 221 euro ulatuses, mis võrdub 112 275 000 SDRiga ning moodustab 75% Eesti Vabariigi kvoodi suurendamisest. Eesti Vabariigi kvoot Rahvusvahelises Valuutafondis oli 2016. aasta lõpul 243,6 miljonit SDRi.

Reservpositsiooni IMFis moodustab kvoodi ja IMFi konto nr 1 netosumma. Reservpositsiooni kasvu põhjus 2016. aastal oli Eesti Vabariigi kvoodi 25% sissemakse summas 37 425 000 SDRi. Reservpositsiooni suurust mõjutab Eesti Vabariigi osalemine IMFi finantstehingute plaanis (FTP) summas 5 miljonit SDRi (2015. aastal 7 miljonit SDRi). Eesti osaleb IMFi finantstehingute plaanis alates 2012. aastast.

KIRJE 3 – PANKADE SALDOD, VÄÄRTPABERIINVESTEERINGUD JA MUUD VÄLISVARAD

Kirjel 3 kajastatakse pangakontode jäägid välisvääringus euroalavälistes krediidiasutustes, USA dollarites nomineeritud tähtajalised hoiused ja pöördrepotehingud ning Ameerika Ühendriikide, Austraalia, Kanada dollarites ning Suurbritannia naelades nomineeritud investeeringud euroalaväliste residentide väärtpaberitesse. Eesti Panga välisvaluutareservid olid paigutatud peamiselt Ameerika Ühendriikide, Austraalia, Kanada ja Suurbritannia valitsuste väärtpaberitesse.

tuhat eurot

	31.12.2016	**31.12.2015**
Väärtpaberid	200 483	263 137
Pöördrepotehingud	15 576	0
Tähtajalised hoiused	10 246	10 655
Arvelduskontod	2 129	847
Kokku	**228 434**	**274 639**

tuhat eurot

	31.12.2016	**31.12.2015**
USD	128 400	151 959
CAD	51 169	47 562
AUD	48 484	50 304
GBP	241	24 773
JPY	76	33
CNH	34	0
NZD	24	3
CHF	2	2
DKK	2	2
SEK	1	1
NOK	1	0
Kokku	**228 434**	**274 639**

KIRJE 4 – NÕUDED VÄLISVÄÄRINGUS EUROALA RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 4 kajastatakse pangakontode jäägid välisvääringus euroala krediidiasutustes ja USA dollarites nomineeritud tähtajalised hoiused ning investeeringud euroala residentide aktsiatesse.

tuhat eurot

	31.12.2016	**31.12.2015**
Aktsiad	100 490	73 175
Arvelduskontod	1 614	4 530
Tähtajalised hoiused	0	5 686
Kokku	**102 104**	**83 391**

tuhat eurot

	31.12.2016	31.12.2015
USD	101 624	82 498
AUD	207	220
SEK	206	62
CAD	195	308
CHF	9	9
JPY	7	-17
NZD	0	4
GBP	-144	307
Kokku	**102 104**	**83 391**

KIRJE 5 – NÕUDED EURODES EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 5 kajastatakse pangakontode jäägid eurodes euroalavälistes krediidiasutustes, eurodes nomineeritud pöördrepotehingud ja investeeringud euroalaväliste residentide väärtpaberitesse.

tuhat eurot

	31.12.2016	31.12.2015
Väärtpaberid	6 609	1 315
Pöördrepotehingud	5 190	0
Arvelduskontod	150	136
Kokku	**11 949**	**1 451**

KIRJE 6 – RAHAPOLIITILISTE OPERATSIOONIDEGA SEOTUD LAENUD EURODES EUROALA KREDIIDIASUTUSTELE

Eurosüsteemi omanduses on kokku 595 873 miljoni euro väärtuses rahapoliitilisi nõudeid, millest Eesti Panga bilansis on 86 miljoni euro väärtuses (2015. aastal 75 miljoni euro väärtuses) pikemaajalisi refinantseerimistehinguid tähtaegadega 48 kuud. Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad rahapoliitiliste operatsioonidega seotud realiseeruvaid riske täies ulatuses jagama võrdeliselt EKP kapitali sissemakstud osadega. Eesti Panga osatähtsus EKP sissemakstud kapitalis on 0,2739%.

Kahjum võib tekkida vaid siis, kui vastaspool jääb maksejõuetuks ja kui vastaspoole tagatise realiseerimisest saadud vahendid on ebapiisavad. EKP nõukogu on välistanud riskide jagamise, kui tegu on tagatisega, mida riikide keskpangad võivad aktsepteerida omal vastutusel.

2016. aasta märtsis võttis EKP nõukogu kasutusele uue, nelja sihtotstarbelise pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni (TLTRO II) sarja. Need on nelja-aastase tähtajaga operatsioonid, mille ennetähtaegne tagasimaksevõimalus saabub pärast kahte aastat. TLTRO II operatsioonidele kohaldatav intressimäär sõltub vastava osapoole laenamise võrdlusalusest ajavahemikul alates jaotamisest kuni jaanuarini 2018. Tegelik määr kehtestatakse 2018. aastal ning see jääb põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäära ning jaotamise ajal kehtinud hoiustamise püsivõimaluse intressimäära vahele. Võttes arvesse, et tegelik määr selgub alles 2018. aastal, mistõttu pole antud ajahetkel võimalik usaldusväärset hinnangut anda, on lähtutud mõistlikkuse põhimõttest ning kasutatud 2016. aasta TLTRO II intressi arvutamiseks hoiustamise püsivõimaluse intressimäära.

KIRJE 7 – MUUD NÕUDED EURODES EUROALA KREDIIDIASUTUSTE VASTU

Kirjel 7 kajastatakse pangakontode jäägid eurodes euroala krediidiasutustes.

KIRJE 8 – RAHAPOLIITIKA EESMÄRGIL HOITAVAD VÄÄRTPABERID

Kirjel 8 kajastatakse väärtpaberid, mis Eesti Pank on omandanud kaetud (tagatud) võlakirjade teise ostukava raames[30], väärtpaberituruprogrammi raames[31] ja avaliku sektori väärtpaberite ostukava raames[32].

Väärtpaberituruprogramm lõpetati 6. septembril 2012. Kaetud võlakirjade teine ostukava lõpetati 31. oktoobril 2012.

Kõigi nende ostukavade raames ostetud väärtpabereid hinnatakse amortiseeritud soetusmaksumuses, väärtpaberite allahindlus tehakse väärtuse languse korral (vt „Väärtpaberid" arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). Väärtpaberite amortiseeritud soetusmaksumused ja turuväärtused[33], mida ei kajastata bilansis või tulude-kulude aruandes ning esitatakse vaid võrdluse eesmärgil, on järgmised:

tuhat eurot

	31.12.2016		31.12.2015	
	Amortiseeritud soetusmaksumus	**Turuväärtus**	**Amortiseeritud soetusmaksumus**	**Turuväärtus**
Avaliku sektori väärtpaberite ostukava	3 217 270	3 227 803	1 228 386	1 230 620
Institutsioonide võlakirjad	3 155 618	3 165 692	1 181 305	1 183 501
Elering	61 652	62 111	47 081	47 119
Väärtpaberituruprogramm	108 568	119 545	142 716	158 627
Kaetud võlakirjade teine ostukava	13 480	14 647	13 475	14 808
Kokku	**3 339 318**	**3 361 995**	**1 384 577**	**1 404 056**

Väärtpaberituruprogrammi alusel hoitavate väärtpaberite soetusmaksumus vähenes seoses väärtpaberite lunastamisega.

2016. aastal täiendati eurosüsteemi senist laiendatud varaostukava[34], mis hõlmab tagatud võlakirjade kolmandat ostukava[35], varaga tagatud väärtpaberite varaostukava[36] ja avaliku sektori väärtpaberite ostukava[37], neljanda, ettevõtlussektori varaostukavaga[38].

30 EKP 3. novembri 2011. aasta otsus (EKP/2011/17) teise tagatud võlakirjade ostu kava rakendamise kohta (ELT L 297, 16.11.2011, lk 70).

31 EKP 14. mai 2010. aasta otsus (EKP/2010/5) väärtpaberituruprogrammi loomise kohta (ELT L 124, 20.5.2010, lk 8).

32 EKP 4. märtsi 2015. aasta otsus (EKP/2015/10) avaliku sektori varade järelturult ostmise kava kohta (ELT L 121, 14.5.2015, lk 20, muudatustega).

33 Turuväärtused on ligikaudsed ja tuletatakse turunoteeringute alusel. Kui turunoteeringud ei ole kättesaadavad, arvutatakse turuväärtused eurosüsteemi sisemudelite abil.

34 Rohkem infot varaostukava kohta on EKP veebilehel https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html

35 EKP 15. oktoobri 2014. a otsus (EKP/2014/40) tagatud võlakirjade kolmanda ostukava rakendamise kohta, (ELT L 335, 22.11.2014, lk. 22).

36 EKP 19. novembri 2014. a otsus (EKP/2014/45) varaga tagatud väärtpaberite ostukava rakendamise kohta (ELT L 1, 6.1.2015, lk 4, muudatustega).

37 Selle ostukava alusel võivad EKP ja riikide keskpangad osta järelturul eurodes nomineeritud väärtpabereid, mille on välja andnud euroala keskvalitsused, piirkondlikud valitsused või kohalikud omavalitsused, euroalal asuvad tunnustatud asutused ning euroalal asuvad rahvusvahelised organisatsioonid ja euroalal asuvad mitmepoolsed arengupangad.

38 Selle ostukava alusel võivad riikide keskpangad osta eurodes nomineeritud investeerimisjärku omavaid võlakirju, mille on väljastanud euroalal asutatud ettevõtted, mis pole pangad.

2016. aasta aprillist 2017. aasta märtsini kasvasid Euroopa Keskpanga ja riikide keskpankade ostud laiendatud varaostukava raames kuus kokku keskmiselt 60 miljardilt eurolt 80 miljardi euroni. 2016. aasta detsembris otsustas Euroopa Keskpanga nõukogu jätkata laiendatud varaostukava raames netooste ka pärast 2017. aasta märtsikuud, seda suurusjärgus 60 miljardit eurot kuus ning kestusega vähemalt 2017. aasta detsembrini. Vajadusel tehakse seda kauem, igal juhul seni, kuni inflatsiooni areng on EKP nõukogu hinnangul püsivalt kohandunud ning kooskõlas nõukogu eesmärgiga hoida inflatsioonimäär keskpika aja jooksul 2% tasemest allpool, ent selle lähedal. Kui väljavaade peaks vahepeal ebasoodsamaks muutuma või kui finantstingimused peaksid sattuma vastuollu edusammudega inflatsioonieesmärgi saavutamise suunas, kavatseb nõukogu varaostukava mahtu suurendada ja/või kava pikendada. Netooste tehakse koos varaostukava raames ostetud ning tähtaja lõpuni jõudnud väärtpaberitelt saadavate põhiosamaksete reinvesteerimisega.

Euroopa Keskpanga nõukogu on lubanud Eesti Pangal erandkorras osta varaostukava raames asendusostudena võrguettevõtte Elering võlakirju. Euroopa Keskpanga nõukogu tegi erandi, kuna erinevalt teistest euroala riikide keskpankadest pole Eesti Pangal võimalik osta järelturult oma valitsuse võlakirju. 2016. aasta lõpul oli võrguettevõtte Elering võlakirjade maht Eesti Panga bilansis 62 miljonit eurot.

Eurosüsteemi riikide keskpankade omanduses olevate väärtpaberituruprogrammi raames ostetud võlakirjade kogusumma on 94 803 miljonit eurot, millest Eesti Panga bilansis on 109 miljonit eurot. Eurosüsteemi riikide keskpankade omanduses olevate kaetud võlakirjade kolmanda ostukava raames ostetud võlakirjade kogusumma on 186 965 miljonit eurot. Avaliku sektori varade järelturult ostmise kava raames ostetud Euroopa institutsioonide võlakirjade kogusumma on 139 639 miljonit eurot, millest Eesti Panga bilansis on 3 156 miljonit eurot. Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad väärtpaberituruprogrammi, kaetud võlakirjade kolmanda ostukava ja avaliku sektori varade ostukava raames (v.a valitsuste võlakirjad) hoitavate väärtpaberite realiseeruvaid riske täies ulatuses jagama võrdeliselt osadega, mis nad on sisse maksnud EKP kapitali.

Euroopa Keskpanga nõukogu hindab regulaarselt nende programmide raames ostetud väärtpaberitega seotud finantsriske. Iga-aastasel vara väärtuse languse kontrollimisel võetakse aluseks hinnangulised tagasisaadavad summad aasta lõpu seisuga. 2016. aastal ei tuvastatud kõnealuste väärtpaberite väärtuse langust ning Euroopa Keskpanga nõukogu otsustas, et on oodata kõikide tulevaste rahavoogude laekumist.

KIRJE 9 – MUUD VÄÄRTPABERID

Kirjel 9 kajastatakse eurodes nomineeritud investeeringud euroala residentide väärtpaberitesse.

KIRJE 10 – KAPITALIOSALUS EUROOPA KESKPANGAS

Kirjel 10 kajastatakse Eesti Panga osalus Euroopa Keskpangas. Euroopa Keskpankade Süsteemi põhikirja artikli 28 järgi on EKPSi liikmesriikide keskpangad ainsad EKP kapitali märkijad. Märgitava kapitali arvutamise alus on kapitaliosaluse määr, mis on kehtestatud EKPSi põhikirja artikli 29 kohaselt; seda korrigeeritakse iga viie aasta järel.

Euroopa Liidu riikide keskpankade EKP märgitud kapitali osakaalud ja sisse makstud osad on esitatud järgnevas tabelis.

	Osakaalud kapitali märkimises alates 1.01.2015	Märgitud kapital alates 1.01.2015	Sissemakstud kapital alates 1.01.2015
	%	€	€
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	2,4778	268 222 025	268 222 025
Deutsche Bundesbank	17,9973	1 948 208 997	1 948 208 997
Eesti Pank	0,1928	20 870 614	20 870 614
Central Bank of Ireland	1,1607	125 645 857	125 645 857
Bank of Greece	2,0332	220 094 044	220 094 044
Banco de España	8,8409	957 028 050	957 028 050
Banque de France	14,1792	1 534 899 402	1 534 899 402
Banca d'Italia	12,3108	1 332 644 970	1 332 644 970
Central Bank of Cyprus	0,1513	16 378 236	16 378 236
Latvijas Banka	0,2821	30 537 345	30 537 345
Lietuvos Bankas	0,4132	44 728 929	44 728 929
Banque centrale du Luxembourg	0,2030	21 974 764	21 974 764
Central Bank of Malta	0,0648	7 014 605	7 014 605
De Nederlandsche Bank	4,0035	433 379 158	433 379 158
Oesterreichische Nationalbank	1,9631	212 505 714	212 505 714
Banco de Portugal	1,7434	188 723 173	188 723 173
Banka Slovenije	0,3455	37 400 399	37 400 399
Národná banka Slovenska	0,7725	83 623 180	83 623 180
Suomen Pankki – Finlands Bank	1,2564	136 005 389	136 005 389
Vahesumma – euroala riikide keskpangad	**70,3915**	**7 619 884 851**	**7 619 884 851**
Българска народна банка (Bulgarian National Bank)	0,8590	92 986 811	3 487 005
Česká národní banka	1,6075	174 011 989	6 525 450
Danmarks Nationalbank	1,4873	161 000 330	6 037 512
Hrvatska narodna banka	0,6023	65 199 018	2 444 963
Magyar Nemzeti Bank	1,3798	149 363 448	5 601 129
Narodowy Bank Polski	5,1230	554 565 112	20 796 192
Banca Națională a României	2,6024	281 709 984	10 564 124
Sveriges Riksbank	2,2729	246 041 586	9 226 559
Bank of England	13,6743	1 480 243 942	55 509 148
Vahesumma – euroalaväliste liikmesriikide keskpangad	**29,6085**	**3 205 122 218**	**120 192 083**
Kokku*	**100,0000**	**10 825 007 070**	**7 740 076 935**

* Tabelis esitatud vahe- ja kogusummad ei pruugi ümardamise tõttu ühtida kõikide arvude summaga.

Euroalaga liitumisel kohaldati Eesti Pangale EKPSi põhikirja artikli 48.2 sätet, mille järgi on keskpank kohustatud tasuma osa EKP reservidest, ümberhindluskontodest ning EKP riskieraldisest vastavalt oma kapitaliosalusele EKPs. Kirjel kajastatakse reservide, ümberhindluskontode ning EKP riskieraldise eest tasutud summa 67 982 624 eurot.

KIRJE 11 – VÄLISVALUUTARESERVIDE ÜLEKANDMISEGA SAMAVÄÄRSED NÕUDED

Kirjel 11 kajastatakse Eesti Panga nõuded, mis tulenevad eurosüsteemiga liitumisel EKP-le üle kantud välisvaluutareservidest. Kõnealune välisvaluutareserv koosnes 85% ulatuses

Jaapani jeenidest ja 15% ulatuses kullast. Nõuded on nomineeritud eurodes nende ülekandmise ajal kindlaks määratud väärtuse alusel. Välisvaluutas üle kantud nõuetelt makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt, arvestamata kulda, millelt intressi ei maksta.

KIRJE 12 – NETONÕUDED SEOSES EUROPANGATÄHTEDE JAOTAMISEGA EUROSÜSTEEMIS

Kirje 12 hõlmab Eesti Panga nõudeid eurosüsteemi vastu seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis (vt „Ringluses olevad pangatähed" ja „Eurosüsteemi-sisesed saldod" arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).[39] Nõuetelt makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt.

KIRJE 13 – MUUD EUROSÜSTEEMI-SISESED NÕUDED (NETO)

Kirjel 13 kajastatakse netonõuded, mis tulenevad TARGET2 konto saldost, eurosüsteemi riikide keskpankadelt kogutava ja neile jaotatava rahatulu vahest tulenevast nõudest ning EKP kasumi vahejaotuse nõudest.

tuhat eurot

	31.12.2016	**31.12.2015**
TARGET2	924 122	2 760 954
Rahatulu ümberjaotamine	10 951	11 183
EKP kasumi vahejaotus	2 647	2 224
Kokku	**937 720**	**2 774 361**

TARGET2 saldole makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt. TARGET2 saldo vähenemine 2016. aastal on seotud peamiselt avaliku sektori väärtpaberite ostukava mahu suurenemisega (vt bilansi lisa kirje 8 „Rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid").

Nõue EKP vastu seoses rahatulu ümberjaotamisega tuleneb eurosüsteemi riikide keskpankadelt kogutava ja neile jaotatava rahatulu vahest (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 34 „Rahatulu puhastulem").

Kirje hõlmab ka summasid, mida EKP peab euroala riikide keskpankadele maksma seoses kasumi vahejaotusega (vt „Euroopa Keskpanga kasumi vahejaotus" arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). Euroopa Keskpanga nõukogu otsuse kohaselt jaotas EKP oma 2016. aasta tulu 966 miljonit eurot euroala riikide keskpankade vahel (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 33 „Tulu aktsiatelt ja osalustelt").

39 Eurosüsteemi europangatähtedega seoses valitud arvestusmetoodika kohaselt jaotatakse EKP-le ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest iga kuu 8%. Ülejäänud 92% ringluses olevate europangatähtede väärtusest jaotatakse iga kuu riikide keskpankadele, kusjuures riikide keskpangad kajastavad bilansis oma europangatähtede osatähtsust EKP kapitali sisse makstud osa kohaselt. Eespool nimetatud arvestusmetoodika järgi riigi keskpangale jaotatud europangatähtede väärtuse ja ringlusse lastud europangatähtede erinevus kajastatakse kirjel „Eurosüsteemi-sisesed netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis".

KIRJE 14 – MATERIAALNE PÕHIVARA

tuhat eurot

Soetusmaksumus	Hooned	Riistvara	Tarkvara	Inventar	Mootor-sõidukid	Kokku
Jääk 2015. aasta lõpul	27 758	3 583	3 613	5 698	31	40 683
Soetatud	96	264	66	127	0	553
Maha kantud, müüdud	0	0	0	-28	0	-28
Jääk 2016. aasta lõpul	**27 854**	**3 847**	**3 679**	**5 797**	**31**	**41 208**
Akumuleeritud kulum						
Jääk 2015. aasta lõpul	12 614	2 928	3 015	4 928	11	23 496
Arvestatud	1 000	277	219	356	8	1 860
Vähendatud	0	0	0	-28	0	-28
Jääk 2016. aasta lõpul	**13 614**	**3 205**	**3 234**	**5 256**	**19**	**25 328**
Jääkväärtus						
Jääk 2015. aasta lõpul	15 144	655	598	770	20	17 187
Jääk 2016. aasta lõpul	**14 240**	**642**	**445**	**541**	**12**	**15 880**
Ettemaksud põhivara eest						
Jääk 2015. aasta lõpul	0	0	910	0	0	910
Jääk 2016. aasta lõpul	**9**	**0**	**1 387**	**28**	**0**	**1 424**
Kokku põhivara						
Jääk 2015. aasta lõpul	15 144	655	1 508	770	20	18 097
Jääk 2016. aasta lõpul	**14 249**	**642**	**1 832**	**569**	**12**	**17 304**

Põhivara soetati 2016. aastal 553 tuhande euro eest (2015. aastal 940 tuhande euro eest). Hoonete hangetest moodustasid peamise osa hoonete renoveerimistööd. Riistvarahanked olid seotud serverite ja võrguseadmete soetamisega. Tarkvarahangetest olid suuremad rakendustarkvarade litsentside soetused ning panga kontomooduli ja statistikamooduli arendustööd. Peamise osa põhivara soetuste ettemaksudest tehti EKPSi tarkvarasüsteemide arendustööde osamaksude eest. Inventarihangetest moodustasid suure osa soetused panga läbipääsusüsteemi arendamiseks.

KIRJE 15 – MUUD FINANTSVARAD

Kirjel 15 kajastatakse Rahvusvaheliste Arvelduste Panga ja SWIFTi aktsiad.

Eesti Pangal on Rahvusvaheliste Arvelduste Pangas 214 aktsiat (200 hääleõigusega aktsiat) soetusmaksumusega 217 118 eurot ja 5 SWIFTi aktsiat soetusmaksumusega 17 150 eurot.

KIRJE 16 – BILANSIVÄLISTE INSTRUMENTIDE ÜMBERHINDLUSEST TULENEVAD ERINEVUSED

Kirjel 16 kajastatakse aasta lõpuks lõpetamata valuutavahetustehingute ja valuutaforvardite ümberhindlusest tulenevaid muutusi. Muutused tulenevad sellest, et tehingud hinnatakse ümber bilansipäeval kehtiva vahetuskursi alusel, võrreldes väärtusega eurodes, mis saadakse tehingute konverteerimisel vastava välisvääringu keskmise maksumuse alusel kõnealusel päeval.

KIRJE 17 – VIITLAEKUMISED JA ETTEMAKSTUD KULUD

tuhat eurot

	31.12.2016	31.12.2015
Intressitulu	30 558	18 349
Väärtpaberid	29 335	17 346
Tuletistehingud	638	295
Rahapoliitika operatsioonid	538	438
Tähtajalised hoiused ja arvelduskontod	33	8
Eurosüsteemi-sisesed saldod	10	260
Pöördrepotehingud	3	0
Laenud	1	2
Ettemakstud kulud	899	809
Nõuded finantsinspektsiooni vastu	845	839
Muud nõuded	327	259
Kokku	**32 629**	**20 256**

KIRJE 18 – MITMESUGUSED MUUD VARAD

tuhat eurot

	31.12.2016	31.12.2015
Valuutavahetustehingud	11 311	6 698
Eesti Panga töötajate laenud	5 628	6 350
Lisatagatise nõudega laenud	247	0
Muud	41	66
Numismaatilised Eesti krooni pangatähed ja mündid	0	932
Tuletistehingud	0	567
Kokku	**17 227**	**14 613**

Eesti Panga töötajatele on antud kinnisvaraga tagatud eluasemelaene maksimaalselt 30 aastaks. Enne 2012. aastat väljaantud eluasemelaenude intressimäär on krediidiasutustele makstav hoiustamise püsivõimaluse intressimäär, millele lisandub riskimarginaal, kuid kokku mitte üle intressimäära ülempiiri. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär oli võrdne Euroopa Keskpanga hoiuseintressimääraga, mis 2016. aastal oli vahemikus -0,4 kuni -0,3% (2015. aastal vahemikus -0,3 kuni -0,2%). Intressimäära ülempiir on kahekordne Euroopa Keskpanga põhirefinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav intressimäär. Alates 2012. aastast välja antud eluasemelaenude intressimäär on kuue kuu EURIBOR, millele lisandub 0,5%, kuid kokku mitte üle intressimäära ülempiiri. Alates 2014. aasta juunikuust välja antud eluasemelaenude intressimäär on kuue kuu EURIBOR, millele lisandub 1,25%. Peale selle on antud õppelaene tähtajaga kuni kümme aastat ja intressimääraga 5%. Alates 2015. aasta 1. juulist lõpetati Eesti Panga töötajatele laenude andmine.

Kirjel kajastatakse aasta lõpuks lõpetamata valuutavahetustehingute saldod. Need tulenevad sellest, et tehingud hinnatakse eurodesse ümber bilansipäeval kehtiva vastava valuuta keskmise kursi alusel, võrreldes seda euro väärtusega, millega tehingud esialgu kajastati.

2016. aastal muudeti meenemüntide ja -pangatähtede arvestuspõhimõtteid ning vähendati nii bilansi varasid kui ka kohustusi muude varade ning muude kohustuste ridadel

kajastatud Eesti krooni meenemüntide ja -pangatähtede jääkide võrra (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 35 „Muud tulud ja kulud“).

KIRJE 19 – RINGLUSES OLEVAD PANGATÄHED

Kirje 19 kajastab Eesti Panga osa ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest (vt „Ringluses olevad pangatähed” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). Eesti Panga tegelikult ringlusse lastud europangatähtede koguväärtus on väiksem kui pangatähtede jaotamise aluse kohaselt Eesti Pangale jaotatud europangatähtede väärtus. Erinevusest tulenev nõue kajastatakse bilansi kirjel 12 „Netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis“.

tuhat eurot

	31.12.2016	**31.12.2015**
Europangatähed	1 218 549	1 058 419
Europangatähtede korrigeerimine	1 866 289	1 909 220
EKP pangatähed (8%)	-246 774	-237 398
Kokku	**2 838 064**	**2 730 241**

KIRJE 20 – ARVELDUSKONTOD (SH KOHUSTUSLIKU RESERVI KATMISEKS)

Kirjel 20 on kajastatud Eesti krediidiasutuste arvelduskontod Eesti Pangas. Krediidiasutuste arvelduskontodel kohustusliku reservi katmiseks hoitava raha eest makstav intress arvutatakse eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt. Reservihoiuseid, mis ületavad nõutava kohustusliku reservi, tasustatakse nullprotsendilise või hoiustamise püsivõimaluse intressimääraga, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär on võrdne Euroopa Keskpanga hoiuseintressimääraga, mis 2016. aastal oli vahemikus –0,4 kuni –0,3% (2015. aastal vahemikus –0,3 kuni –0,2%). 2016. aastal oli krediidiasutuste arvelduskontode keskmine saldo 2 696 401 564 eurot (2015. aastal 1 374 732 397 eurot).

KIRJE 21 – KOHUSTUSED EURODES TEISTE EUROALA RESIDENTIDE VASTU

Kirje 21 sisaldab peamiselt Eesti Pangas avatud finantsinspektsiooni ja tagatisfondi arvelduskonto saldot. Finantsinspektsiooni kontole arvestatakse intresse kord kuus arvelduskonto keskmise jäägi alusel vastavalt EONIA (ingl *euro overnight index average*) intressimäärale, tagatisfondi kontole vastavalt hoiustamise püsivõimaluse intressimäärale.

KIRJE 22 – KOHUSTUSED EURODES EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 22 kajastatakse euroalaväliste residentide hoiused eurodes ja eurodes nomineeritud repotehingud euroalaväliste residentidega.

KIRJE 23 – KOHUSTUSED VÄLISVÄÄRINGUS EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 23 kajastatakse euroalaväliste residentide USA dollarites nomineeritud repotehingud euroalaväliste residentidega.

KIRJE 24 – RAHVUSVAHELISE VALUUTAFONDI ARVESTUSÜHIKUTE (SDR) VASTASKIRJE

Kirjel 24 kajastatakse kohustus IMFi vastu, mis tuleneb IMFi 2009. aasta 7. augusti otsusest suurendada kõigile liikmesriikidele suunatud SDRide emissiooni. Eesmärk oli liikmesriikide välisreserve toetades suurendada ülemaailmset likviidsust. SDRide jagamise tulemusena sai Eesti 61 965 241 SDRi (vt bilansi lisa kirje 2 „Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu“).

KIRJE 25 – VIITVÕLAD JA ETTEMAKSTUD TULUD

tuhat eurot

	31.12.2016	**31.12.2015**
Tasumata arved	1 332	1 072
Maksukohustused	968	902
Intressikulu	928	505
Tuletistehingud	814	487
Rahapoliitika operatsioonid	81	0
SDRi emissioon	28	7
Repotehingud	5	0
Krediidiasutuste hoiused	0	11
Väljamaksmata töötasu	684	643
Puhkusereserv	454	457
Muud kohustused	836	178
Kokku	**5 202**	**3 757**

KIRJE 26 – MITMESUGUSED MUUD KOHUSTUSED

tuhat eurot

	31.12.2016	**31.12.2015**
Euromündid	45 124	41 445
Valuutaforvardtehingud	123	355
Valuutavahetustehingud	10	0
Muud kohustused	24	35
Eesti krooni pangatähed	0	39 695
Eesti krooni mündid	0	7 466
Eesti Panga töötajate laenud	0	15
Kokku	**45 281**	**89 011**

Eesti krooni pangatähti ja münte saab panga muuseumis eurodeks vahetada tähtajatult piiramatus koguses ja keskkursiga 1 EUR = 15,6466 EEK.

2016. aastal kanti tulusse emiteeritud Eesti kroonide vahetuskohustus summas 45,1 miljonit eurot (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 35 „Muud tulud ja kulud”) eeldusel, et kogu Eesti krooni sularaha eurodeks ei vahetata ja aasta-aastalt nende vahetamise tõenäosus väheneb. Hinnangulise vahetuskohustuse täitmiseks moodustati eraldis (vt bilansi lisa kirje 27 „Eraldised“).

Samuti vähendati bilansis kohustusi ning kanti tuludesse ringlusse lastud Eesti krooni ja euro meenemüntide nominaalväärtuste summa. Lähtutakse asjaolust, et meenemüntide tagasiostmise tõenäosus on väga väike ning nende väärismetalli väärtus ületab nominaalväärtust (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 35 „Muud tulud ja kulud“).

Kirjel kajastatakse aasta lõpuks lõpetamata valuutaforvardite ja valuutavahetustehingute saldod. Need tulenevad sellest, et tehingud hinnatakse eurodesse ümber bilansipäeval kehtiva vastava valuuta keskmise kursi alusel, võrreldes seda euro väärtusega, millega tehingud esialgu kajastati.

KIRJE 27 – ERALDISED

Kirjel 27 kajastatakse üldine riskieraldis ning 2016. aastal tehtud eraldis Eesti kroonide vahetuskohustuse täitmiseks.

Üldise riskieraldise moodustamise eesmärk on katta rahapoliitiliste operatsioonide ja investeerimisvarade finantsriskid eraldistega. Üldise riskieraldise suurendamisel on lähtutud erinevatest riskihinnangutest (ingl *Value at Risk, Expected Shortfall* ja muud). Eraldise suuruse määramisel on lisaks riskihinnangutele arvesse võetud viimasel neljal aastal riskieraldisse kantud summad. 2016. aasta 31. detsembri seisuga oli täiendava riskieraldise suurus 7,5 miljonit eurot (2015. aasta 31. detsembri seisuga 4,0 miljonit eurot) ning eraldise suurus kasvas 37,5 miljoni euroni.

2016. aastal moodustati eraldis summas 29,6 miljonit eurot Eesti kroonide vahetuskohustuse täitmiseks. Kuna suure tõenäosusega tulevikus kõike kroone eurodeks ei vahetata, siis töötati välja metoodika, mille alusel hinnata Eesti kroonide vahetuskohustuse suurust. Eesti Panga juhatus otsustas kanda ringlusse lastud Eesti krooni sularaha vahetuskohustus summas 45,1 miljonit eurot tuludesse ning moodustada vastavalt sihtotstarbeline eraldis summas 29,6 miljonit eurot. Eraldise arvelt rahastatakse tulevikus tehtavaid kroonide vahetusi eurode vastu. Eraldise suurust hakatakse edaspidi regulaarselt hindama (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 35 „Muud tulud ja kulud“).

KIRJE 28 – ÜMBERHINDLUSKONTOD

tuhat eurot

	31.12.2016	**31.12.2015**
Aktsiad	8 182	0
Välisvaluuta	6 885	6 642
Väärtpaberid	2 101	3 016
Kuld	1 871	842
Kokku	**19 039**	**10 500**

Ümberhindluskontodel kajastatakse varade ja kohustuste realiseerimata tuludest tulenevad ümberhindlusreservid.

Aasta lõpu realiseerimata kulu kajastatakse tulude-kulude aruandes kuluna real „Finantsvarade allahindlused”.

KIRJE 29 – KAPITAL JA RESERVID

Kapitali ja reservide muutused 2016. aastal on esitatud alljärgnevas tabelis.

tuhat eurot

	31.12.2016	**2015. aasta kasumi jaotus**	**31.12.2015**
Põhikapital	100 000	0	100 000
Reservkapital	122 581	22 581	100 000
Erireserv	214 314	0	214 314
Kokku	**436 895**	**22 581**	**414 314**

Eesti Panga seaduse (EPS) paragrahvi 30 kohaselt suunatakse vähemalt 25% aastakasumist põhikapitali suurendamiseks kuni riigikogu poolt määratud summani.[40] Riigikogu poolt määratud summa on EPSis sätestatud põhikapitali suurus, milleks on 100 miljonit eurot.[41] Vähemalt 25% aastakasumist suunatakse Eesti Panga nõukogu otsusel reservkapitali täiendamiseks.[42] Eesti Panga nõukogu 28. aprilli 2015. aasta otsusega Eesti Panga 2014. aasta kasumi jaotamise kohta võrdsustus Eesti Panga reservkapital Eesti Panga põhikapitaliga. Reservkapitali võrdsustumisel põhikapitaliga otsustas riigikogu 12. aprillil 2016 jätkata Eesti Panga reservkapitali suurendamist 300 miljoni euroni. Pärast nimetatud eraldiste tegemist võidakse osa kasumist Eesti Panga nõukogu otsuse alusel eraldada sihtkapitalide ja -fondide moodustamiseks ning täiendamiseks. Kasumi ülejäänud osa kantakse riigieelarvesse. Eesti Pank kandis 2016. aastal riigieelarvesse 25% 2015. aasta kasumist ehk 7,5 miljonit eurot.

40 EPS § 30 lg 2
41 EPS § 25 lg 2
42 EPS § 30 lg 3

TULUDE-KULUDE ARUANDE LISA

KIRJE 30 – PUHAS INTRESSITULU

tuhat eurot

	2016	2015
Puhas intressitulu	**16 770**	**14 866**
Intressitulu	**45 686**	**42 659**
Tuletistehingud	16 931	18 076
Eurosüsteemi-sisesed saldod	16 184	13 088
Väärtpaberid	12 367	11 393
Pöördrepotehingud	86	12
Tähtajalised hoiused	44	22
Arvelduskontod	32	43
Hoiused	27	8
Eesti Panga töötajate laenud	15	17
Intressikulu	**-28 916**	**-27 793**
Tuletistehingud	-20 854	-20 971
Väärtpaberid	-7 778	-6 689
Repotehingud	-148	-79
Arvelduskontod	-98	-54
Eurosüsteemi-sisesed saldod	-38	0

tuhat eurot

	2016	2015
Eurosüsteemi-sisesed intressitulud	**16 184**	**13 088**
Rahapoliitilised operatsioonid	9 721	2 595
Rahapoliitika eesmärgil hoitavad võlakirjad	6 127	9 141
TARGET2	181	733
Pangatähtede jaotamine eurosüsteemis	145	571
Välisvaluutareservide ülekandmine	10	48
Eurosüsteemi-sisesed intressikulud	**-38**	**0**
Rahapoliitilised operatsioonid	-38	0

KIRJE 31 – FINANTSTEHINGUTE, ALLAHINDLUSTE JA RISKIERALDISTE PUHASTULEM

tuhat eurot

	2016	2015
Finantstehingute, allahindluste ja riskieraldiste puhastulem	**-31**	**17 184**
Realiseeritud kasum finantstehingutest	**10 278**	**24 546**
Väärtpaberid	7 240	6 205
Valuutakursi tulud	3 417	7 681
Aktsiad	-5	11 246
Tuletistehingud	-130	-186
Finantsvarahalduse kulu	-244	-400
Finantsvarade allahindlused	**-2 809**	**-3 362**
Väärtpaberid	-2 729	-445
Valuutakursi allahindlus	-85	-147
Laenuportfelli allahindluse netomuutus	5	-3
Tuletistehingud	0	-22
Aktsiad	0	-2 745
Eraldised valuutakursi-, intressimäära- ja krediidiriski katmiseks	**-7 500**	**-4 000**

KIRJE 32 – PUHASTULU TEHINGUTASUDEST JA MUUDEST TASUDEST

tuhat eurot

	2016	2015
Puhastulu tehingutasudest ja muudest tasudest	**46**	**-8**
Tulu tehingutasudest ja muudest tasudest	**106**	**117**
Arvelduste eeninduse tulud	102	100
Trahvid, viivised ja muud tasud	4	17
Kulu tehingutasudest ja muudest tasudest	**-60**	**-125**
Komisjonitasud	-53	-118
TARGET2 kulud	-4	-5
Muud tasud	-3	-2

KIRJE 33 – TULU AKTSIATELT JA OSALUSTELT

tuhat eurot

	2016	2015
Tulu aktsiatelt ja osalustelt	**3 488**	**2 852**
EKP kasumi vahejaotus	2 646	2 224
EKP kasumi jaotamine	739	408
Rahvusvaheliste Arvelduste Panga dividendid	58	61
Dividendid osalusest IMFis	45	7
Dividendid investeeringutelt	0	152

Kirje hõlmab peamiselt Eesti Pangale jaotatud Euroopa Keskpanga tulu europangatähtedelt ning väärtpaberituruprogrammi, kaetud võlakirjade kolmanda ostukava, varaga tagatud väärtpaberite ostukava ja avaliku sektori väärtpaberite ostukava raames ostetud võlakirjadelt (vt „Euroopa Keskpanga kasumi vahejaotus" arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

KIRJE 34 – RAHATULU PUHASTULEM

tuhat eurot

	2016	2015
Rahatulu puhastulem	**10 951**	**11 183**
Rahatulu ümberjaotamine	10 952	11 214
Eesti Panga kogutud rahatulu	-16 185	-13 384
Eesti Pangale jaotatud rahatulu	27 137	24 598
Eelmiste aastate rahatulu korrigeerimine	-1	-31

Eurosüsteemi riikide keskpankade 2016. aastal kogutud rahatulu puhastulem oli kokku 9 907 796 698 eurot, mis sisaldab ka Eesti Panga osa. Eurosüsteemi kogutud rahatulu jaotatakse riikide keskpankadele nende osa kohaselt EKP kapitali märkimise aluses. Eesti Panga 16 184 931 euro ulatuses kogutud rahatulu ja Eesti Pangale jaotatud 27 137 129 euro suuruse rahatulu erinevusest tekkis netotulemina 10 952 198 euro ulatuses rahatulu.

Eurosüsteemi iga riigi keskpanga rahatulu tekib riigi keskpanga märgitud varade tegelikust aastatulust, millest on maha arvatud kulud kohustuste baasi kuuluvatelt kohustustelt.

Märgitud varad koosnevad järgmistest kirjetest: rahapoliitiliste operatsioonidega seotud laenud eurodes euroala krediidiasutustele, rahapoliitilisel eesmärgil hoitavad väärtpaberid, EKP-le välisvaluutareservide ülekandmisega samaväärsed nõuded, eurosüsteemi-sisesed netonõuded seoses TARGET2 tehingutega, eurosüsteemi-sisesed netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis, rohkem kui 1aastase tähtajaga rahapoliitiliste tehingute kvartali lõpus kajastatud kogutud intressinõue, piiratud kogus riikide keskpankade kullavarudest võrdeliselt nende EKP kapitali sisse makstud osadega.

Kohustuste baas koosneb põhiliselt järgmistest kirjetest: ringluses olevad pangatähed, rahapoliitiliste operatsioonidega seotud kohustused eurodes euroala krediidiasutuste vastu, eurosüsteemi-sisesed netokohustused seoses TARGET2 tehingutega, eurosüsteemi-sisesed netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis, rohkem kui 1aastase tähtajaga rahapoliitiliste tehingute kvartali lõpus kajastatud kogutud intressikohustus. Kohustuste baasi kuuluvatelt kohustustelt makstav intress arvatakse kogutavast rahatulust maha.

Kulda ei peeta tuluallikaks. Kooskõlas EKP 2. juuli 2009. aasta otsusega (EKP/2009/16) tagatud võlakirjade ostukava rakendamise kohta, 3. novembri 2011. aasta otsusega (EKP/2011/17) teise tagatud võlakirjade ostukava rakendamise kohta ja 4. märtsi 2015. aasta otsusega (EKP/2015/10) avaliku sektori väärtpaberite ostukava kohta võetakse rahapoliitika eesmärgil hoitavatest väärtpaberitest saadav tulu arvesse eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt. Kui riigi keskpanga märgitud varade väärtus ületab kohustuste baasi väärtust või jääb sellele alla, siis erinevuse tasakaalustamiseks korrutatakse saadud tulemus iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmääraga ning arvestatakse rahatulu jaotamisel aasta jooksul saadud tuluna või kuluna.

KIRJE 35 – MUUD TULUD JA KULUD

tuhat eurot

	2016	2015
Muud tulud ja kulud	**17 911**	**1 055**
Muud tulud	**47 533**	**1 055**
Eesti kroonide vahetuskohustus	45 054	0
Finantsjärelevalve hüvitatavad kulud	671	679
Eesti krooni meenemüntide vahetuskohustus	621	0
Meenemüntide ning numismaatiliste toodete müügitulu	546	187
Euro meenemüntide vahetuskohustus	435	0
Varahalduse tulu	153	148
Renditulu	20	25
Muud tulud	33	16
Muud kulud	**–29 622**	**0**

Muudes tuludes kajastatakse tulu emiteeritud Eesti kroonide vahetuskohustusest. Kuna suure tõenäosusega tulevikus kõike kroone eurodeks ei vahetata, siis töötati välja metoodika, mille alusel hinnata Eesti kroonide vahetuskohustuse suurust. Eesti Panga juhatus otsustas kanda ringlusse lastud Eesti krooni sularaha vahetuskohustuse summas 45,1 miljonit eurot tuludesse ning moodustada sihtotstarbeline eraldis summas 29,6 miljonit eurot. Eraldise arvelt rahastatakse tulevikus tehtavaid kroonide vahetusi eurode vastu. Eraldise suurust hakatakse edaspidi regulaarselt hindama.

Finantsinspektsiooni ja Eesti Panga koostööprotokolli kohaselt tasub inspektsioon Eesti Pangale osutatud tugiteenuste eest iga kuu 100% tugiteenuste maksumusest. Eesti Pank osutab finantsinspektsioonile infotehnoloogia-, raamatupidamis- ning kinnisvara- ja haldusteenust. Inspektsioon hüvitab neile soetatud põhivara amortisatsioonikulu.

Emiteeritud meenemüntide nimiväärtust ei kajastata alates 2016. aastast enam bilansis kohustusena, kuna nende tagasiostmise tõenäosus on väga väike ning nende väärismetalli väärtus ületab nominaalväärtust. Arvestuspõhimõtte muudatuse tõttu kajastati emiteeritud Eesti kroonide ja euro meenemüntide nimiväärtused tuludes ning vähendati bilansis kohustust.

Varahalduse tuludes kajastatakse Eesti Pangale makstav teenustasu tagatisfondi vahendite investeerimise eest. Rendituludes kajastatakse Eesti Panga koolituskeskuse renditulud.

Muudes kuludes kajastatakse kulu Eesti kroonide vahetuskohustuse eraldise moodustamiseks (vt bilansi lisa kirje 27 „Eraldised“).

KIRJE 36 – PERSONALIKULU

tuhat eurot

	2016	2015
Personalikulu	**-9 090**	**-8 635**
Töötasu	-6 662	-6 345
Sotsiaalmaks	-2 238	-2 124
Hüvitised ja soodustused	-139	-116
Töötuskindlustusmaks	-51	-50

Hüvitiste ja soodustuste kuludes kajastatakse pensionihüvitised ja koolituskeskuse ruumide rendi soodushinnalt arvestatava erisoodustusmaksu kulu.

Eesti Panga töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale oli 2016. aastal 231,8 töötajat (2015. aastal 232,1 töötajat).

KIRJE 37 – HALDUSKULU

tuhat eurot

	2016	2015
Halduskulu	**-5 090**	**-4 886**
Infotehnoloogia hoolduskulu	-1 742	-1 631
Finantsvara halduskulu	-949	-812
Kinnisvara remondi- ja halduskulu	-889	-902
Lähetuskulu	-448	-416
Avalike suhete ja trükiste kulu	-293	-299
Bürookulud	-147	-145
Koolituskulu	-145	-208
Majandusuuringute kulu	-128	-109
Välisesindaja kulu	-95	-100
Side- ja transpordikulu	-47	-53
Õigusteeninduse, -ekspertiisi ja kohtukulu	-1	-8
Muud halduskulud	-206	-203

Finantsvara halduskuludes kajastatakse turuinfo ostukulu, välisarvelduste teenustasu ja kulu ning välisreservide haldustasu.

Avalike suhete ja trükiste kuludes kajastatakse avalike ürituste kulu, trükiste kulu, infoagentuuride, avaliku veebi ja sidusandmebaaside kulu, avalike suhete uuringute ja teabekampaaniate kulu ning panga muuseumi kulu.

Lähetuskuludes kajastatakse töölähetusi Eesti Panga esindamisel ja koostöös rahvusvaheliste organisatsioonide ning finantsasutustega. 2016. aastal toimus 732 lähetust (2015. aastal 747 lähetust).

KIRJE 38 – PANGATÄHTEDE TOOTMISE TEENUSED

Eesti Pank osaleb koostöös teiste euroala keskpankadega europangatähtede tootmises. Igal aastal tuleb toota euroala riikidele Euroopa Keskpanga nõukogu määratav sularahakogus. Eesti Pank hankis europangatähed ühishankega koostöös euroala seitsme teise keskpangaga. Tasuti eurosüsteemi teise seeria 50euroste pangatähtede tootmise eest.

KIRJE 39 – MUUD PÕHITEGEVUSKULUD

tuhat eurot

	2016	2015
Muud põhitegevuskulud	**-1 262**	**-916**
Meenemüntide ja numismaatiliste toodete valmistamine	-625	-218
Müntide valmistamine	-349	-426
Sularaharingluse korraldamine	-89	-96
Muud kulud	-199	-176

KIRJE 40 – TULETISTEHINGUD

tuhat eurot

	31.12.2016	31.12.2015
Valuutavahetus- ja forvardtehingud		
Nõuded	249 824	357 966
Kohustused	-247 537	-359 000
Intressimäära futuuride lepinguline väärtus		
Ost	18 854	37 592
Müük	-20 815	-304 606
Valuutafutuuride lepinguline väärtus		
Ost	13 262	0
Müük	-13 962	0
Intressimäära vahetustehingute lepinguline väärtus	0	4 353

KIRJE 41 – TINGIMUSLIKUD KOHUSTUSED

tuhat eurot

	31.12.2016	31.12.2015
Tingimuslikud kohustused	**2 322**	**1 941**
Lepingulised kohustused pangatähtede valmistamiseks	1 631	1 272
Rahvusvaheliste Arvelduste Panga aktsiate 75% sissemaksmata osa	691	669

Pangatähtede valmistamine

2016. aasta lõpul ulatusid Eesti Panga lepingulised kohustused 2017. aastal europangatähtede valmistamiseks 1 631 tuhande euroni.

Rahvusvaheliste Arvelduste Pank

Alates 1930. aastast eksisteerib tinglik kohustus Rahvusvaheliste Arvelduste Panga vastu, mis tähendab 75% suurust sisse maksmata osa Šveitsi kuldfrankides nomineeritud Rahvusvaheliste Arvelduste Panga aktsiate eest, mille summa oli 2016. aasta lõpul 690 692 eurot (vt bilansi lisa kirje 15 „Muud finantsvarad“).

KPMG Baltics OÜ
Narva mnt 5
Tallinn 10117
Estonia

Telephone +372 6 268 700
Fax +372 6 268 777
Internet www.kpmg.ee

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Eesti Panga nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Eesti Panga („Pank") raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab:

- bilanssi seisuga 31. detsember 2016,
- tulude-kulude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja
- raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muud selgitavat informatsiooni.

Meie arvates kajastab eespool mainitud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Eesti Panga finantsseisundit seisuga 31. detsember 2016 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust kooskõlas Euroopa Keskpanga nõukogu poolt 3. novembril 2016 kehtestatud suunise (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade süsteemis (uuesti sõnastatud) ning Eesti Panga seadusega.

Arvamuse alus

Teostasime oma auditi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meile nende standarditega pandud kohustusi on täiendavalt kirjeldatud käesoleva aruande alalõigus „Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga".

Oleme Pangast sõltumatud kooskõlas Eesti Vabariigis raamatupidamise aruande auditile kohalduvate eetikanõuetega ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt neile nõuetele. Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane, et olla aluseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon sisaldab Eesti Panga finantsseisundi ülevaadet, kuid ei sisalda raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei esita selle kohta mitte mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga on meil kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seejuures, kas see lahkneb oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või teadmistest, mille auditi käigus omandasime, või kas see näib olevat muul viisil oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme oma töö alusel järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, siis oleme kohustatud sellest asjaolust teavitama. Meil ei ole sellega seoses millestki teavitada.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Euroopa Keskpanga nõukogu poolt 3. novembril 2016 kehtestatud suunise (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade süsteemis (uuesti sõnastatud) ning Eesti Panga seadusega. Lisaks vastutab juhatus sellise sisekontrolli eest, mida juhatus peab vajalikuks, et oleks võimalik koostada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta raamatupidamise aastaaruanne.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud vastavalt Euroopa Keskpanga suunise artiklile 4 järgima tegevuse jätkuvuse printsiipi (EKP/2016/34) (uuesti sõnastatud).

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Panga finantsaruandlusprotsessi järelevalve eest.

KPMG Baltics OÜ, an Estonian limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. Reg no 10096082.

KPMG

Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta ja anda välja vandeaudiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise esinemisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) teostatud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Rahvusvaheliste auditeerimise standardite (Eesti) kohase auditi käigus kasutame kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi vältel. Lisaks:

- teeme kindlaks raamatupidamise aastaaruande pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid ja hindame neid, kavandame riskidele vastavad auditiprotseduurid ja teostame neid ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, informatsiooni tahtlikku esitamata jätmist või vääresitust või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi jaoks asjakohasest sisekontrollist, et kavandada antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Panga sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse raamatupidamishinnangute ja nende kohta avalikustatud informatsiooni põhjendatust;
- teeme järelduse selle kohta, kas arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsiibi kasutamine juhatuse poolt on asjakohane ja kas hangitud auditi tõendusmaterjali põhjal esineb sündmustest või tingimustest tulenevat olulist ebakindlust, mis võib tekitada märkimisväärset kahtlust Panga jätkuva tegutsemise suhtes. Kui järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, siis oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud informatsioonile või kui avalikustatud informatsioon on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad kuni vandeaudiitori aruande kuupäevani hangitud auditi tõendusmaterjalil.
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglasel viisil.

Vahetame informatsiooni nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Tallinn, 16. märts 2017

Eero Kaup

Avaliku sektori vandeaudiitori number 459

KPMG Baltics OÜ
Audiitorettevõtja tegevusluba nr 17